

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ**

**Кафедра технологій дистанційного навчання та цифрової дидактики
в дошкільній освіті**

ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Г.КОРОЛЕНКА**

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ І НАУКИ

Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції

(2-3 березня 2023 року)

м.Харків

УДК 37.091.33:004

Головний редактор:

БОЙЧУК Юрій – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Редакційна колегія:

ВОРОЖБИТ-ГОРБАТЮК В.В – доктор педагогічних наук, професор, старший науковий співробітник Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В.Сташиса Національної Академії правових наук України.

ДОЦЕНКО С.О. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри технологій дистанційного навчання та цифрової дидактики в дошкільній освіті, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ПОНОМАРЬОВА Н.О. – доктор педагогічних наук, професор, декан фізико-математичного факультету, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ТАРАРАК Н.Г. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії, технологій і методик дошкільної освіти, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ТАНЬКО Т.П. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету дошкільної освіти, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ЧАПЛИГІНА А.Б. – доктор біологічних наук, професор, професор, завідувачка кафедри зоології, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ОЛЕФІРЕНКО Н.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри інформатики, Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

ШАПОВАЛОВА Олена – начальник редакційно-видавничого відділу ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 3 від 15 березня 2023 року)*

Цифрова трансформація освіти та науки : матеріали I Всеукраїнських науково-практичної конференції, 2-3 берез. 2023 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. – Харків, 2023. – 272 с.

У збірнику відображено тези I Всеукраїнської науково-практичної конференції, метою якої було об'єднання українських науковців для обговорення актуальних проблем цифровізації освіти і науки; обмін досвідом та науковими розробками, презентування своїх новаторських ідей, які можуть привернути увагу широкого кола фахівців і стати предметом дискусії.

Матеріали стануть у пригоді науковцям, учителям, докторантам, аспірантам, викладачам закладів вищої освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2023

Кічак Б. THE MAIN WAYS TO IMPROVE THE QUALITY OF EDUCATION WITH THE HELP OF DIGITAL INTEGRATION	107
Липська А. ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ.....	110
Лі Хайцзюань. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ	116
Майстриук І. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В САМООСВІТІ ШКОЛЯРІВ.....	120
Молчанова Д. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ОРГАНІЗАТОРСЬКІЙ РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	122
Собченко Т., Желізняк О. ЦИФРОВІ СЕРВІСИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	125
Петренко Л. ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ У НАУКОВІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ	129
Пирха Н. МАТЕМАТИЧНА КУЛЬТУРА СУЧАСНОГО ШКОЛЯРА.....	134
Чжан Ітін . ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МУЛЬТИМЕДІА У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	136
Чжоу Ань . ЦИФРОВІ СЕРВІСИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ УЧНЯ	140
Ярцева Д., Ярцева М. ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВОЇ ПЛАТФОРМИ “BODY INTERACT” ПРИ НАПИСАННІ УЧБОВОЇ ІСТОРІЇ ХВОРОБИ У СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ІНОЗЕМНОГО ФАКУЛЬТЕТУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	142
<i>Секція 3. Інновації в умовах цифрової трансформації освітнього середовища</i>	
Абрамова О., Пеняк Ю. РОЗВИТОК НЕФОРМАЛЬНОГО ТА ІНФОРМАЛЬНОГО НАВЧАННЯ У СУЧАСНІЙ ОСВІТІ	146
Бакай С. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ СЬОГОДЕННЯ.....	150

З огляду на це, в сучасних умовах необхідно забезпечити завчасну підготовку та перепідготовку вчителів до використання цифрових технологій у професійній педагогічній діяльності та, зокрема у організації виховної роботи.

Література:

1. Концепція Нової української школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 20.02.2023).
2. Основні підходи до організації виховної роботи в сучасній школі. URL: https://kdpu.edu.ua/images/%D0%9A%D0%B0%D1%84_%D0%9F%D0%9C%D0%A2%D0%9E/%D0%9E%D0%A1%D0%9D%D0%9E%D0%92%D0%9D%D0%86_%D0%97%D0%90%D0%92%D0%94%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF_%D0%9C%D0%92%D0%A0.pdf (дата звернення: 20.02.2023).
3. Пономарьова Н. О., Майстрюк І. С. Етика взаємодії учасників освітнього процесу за умов впровадження дистанційного навчання. URL: https://drive.google.com/file/d/1Gkp_xVM6UrqoCNPZvPXS7Lk1yeHtR02H/view (дата звернення: 20.02.2023).
4. Олефіренко Н. В. Вимоги до електронних дидактичних ресурсів для початкової школи // Інформаційні технології в освіті. 2012. Вип. 12. С. 73-82. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/itvo_2012_12_14 (дата звернення: 20.02.2023).

ЦИФРОВІ СЕРВІСИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Т. М. СОБЧЕНКО

доктор педагогічних наук, професор
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди,
м. Харків, Україна

О.А. ЖЕЛІЗНЯК

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди,
м. Харків, Україна

У статті розглянуто ступінь дослідження проблеми використання цифрових сервісів в організації освітнього процесу у вітчизняній та зарубіжній теорії, виявлено роль та місце цифрових сервісів в освітньому процесі закладів вищої освіти, визначено вплив цифрових сервісів на якість навчання та розвиток інформаційно-цифрової компетентності.

Ключові слова: цифрові сервіси, дистанційне навчання, цифрова компетентність, навчання, освітній процес.

The article examines the degree of research on using digital services for education process in the educational organizations within domestic and foreign theory, identifies the role and place of digital services in the educational process of higher education institutions, determines the impact of digital services on the quality of learning and the development of information and digital competence.

Keywords: *digital services, distance learning, digital competence, learning, educational process.*

Війна в Україні негативно відобразилася на організації освітнього процесу, що призвело до необхідності гнучкої трансформації діяльності освітньої сфери. Забезпечення безпеки учасників освітнього процесу, особливо на початку повномасштабної війни, стало найважливішим завданням. Заклади вищої освіти були змушені забезпечувати неперервність навчання та надавати можливість викладачам проводити заняття навіть з лінії фронту. Цифрові сервіси стали важливим засобом забезпечення безпеки та неперервності навчання в Україні в умовах військового стану [1, с. 16-17].

У ряді наукових праць описано можливості та перспективи діджиталізації освіти, авторами яких є Р. Гуревич, М. Кадемія, В. Кухаренко, М. Жалдак, С. Семеріков, Т. Собченко, О. Буров, О. Спірін, Ю. Триус, А. Стрюк та ін. Також досліджено питання використання активних та інтерактивних методів навчання в закладах вищої освіти, в тому числі у форматі онлайн, в працях авторів К. Біницької, І. Дичківської, М. Магури, М. Мохової, А. Стрюка, Ф. Бурханової, В. Євтушевського, В. Федотової та ін. У роботах Н. Сиротенко, О. Рибалко, О. Сороки, Г. Балла та інших авторів описано основні педагогічні технології та способи створення дистанційних навчальних курсів [2, с. 26].

Цифрові сервіси стали необхідною частиною життя сучасного суспільства, із зростанням користувачів зростає і вплив на довкілля. Вплив цифрових сервісів на довкілля досліджували: А. Batmunkh, Е. Williams, Z. Batool, S. Ali, А. Rehman та ін. Ці дослідження допомагають зрозуміти вплив цифрових сервісів на навколишнє середовище та розробити рекомендації щодо зменшення їх негативного впливу [3-5].

Інформаційні технології є основною рушійною силою освітніх реформ. Їх використання дозволяє підвищити якість навчання, сприяє розвитку навичок, збільшенню доступності та ефективності процесу навчання. Сучасні технології, завдяки своїй адаптивності та ненав'язливості, зробили процес навчання більш привабливим.

Умови цифрової освіти визначають нові особливості педагогічної діяльності. Однією з ключових компетенцій педагога в цифровому середовищі є *інформаційно-цифрова компетентність* [6, с.1], яка передбачає володіння навичками використання цифрових, медіа та інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) відповідно до власних потреб та вимог сучасного технологічного світу.

У закладах вищої освіти цифрові сервіси можуть бути використані для поліпшення різних аспектів навчання, зокрема:

1. *Організація навчального процесу.* Цифрові сервіси можуть допомогти організувати навчальний процес, забезпечуючи доступ до матеріалів навчання, відеоуроків, лекцій, завдань та тестів. Навчальні матеріали можуть бути розміщені в онлайн-бібліотеках або на платформах для навчання на відстані.

2. *Спілкування та співпраця.* Цифрові сервіси можуть забезпечити спілкування між студентами та викладачами, яке може бути необхідним для співпраці та обміну ідеями. Онлайн-форуми та групи у соціальних мережах можуть допомогти студентам обговорювати теми та працювати над спільними проектами.

3. *Оцінювання.* Цифрові сервіси можуть допомогти викладачам оцінювати роботи студентів, використовуючи онлайн-тестування та інші інструменти.

4. *Дистанційне навчання.* Цифрові сервіси можуть бути використані для віддаленого навчання, коли студенти не можуть бути присутніми на заняттях. Викладачі можуть проводити вебінари, використовуючи

відеоконференції, та розміщувати матеріали для самостійного навчання на онлайн-платформах.

5. *Підтримка навчального процесу.* Цифрові сервіси можуть надавати підтримку студентам в навчанні. Сучасні цифрові технології забезпечують доступ до більшого об'єму інформації.

У найближчі роки тенденції в освіті будуть розвиватися завдяки зростанню можливостей Інтернету та пропускну здатності мережі, що полегшить впровадження інноваційних технологій в освітню діяльність.

Отже, цифрові сервіси стають все більш популярними в освітньому процесі, що зумовлено швидким розвитком технологій та дистанційним навчанням під час війни. Цифрові сервіси можуть допомогти студентам та викладачам здійснювати ефективне навчання та викладання, а також забезпечити доступ до нових методів та інструментів, що поліпшують якість освіти. Також використання цифрових сервісів має негативні аспекти: технічні труднощі та проблеми конфіденційності. Для успішного впровадження потрібен достатній технічний ресурс, кваліфікований персонал та якісний тренінг для вчителів та студентів.

Література

1. Освіта України в умовах воєнного стану. Інформаційно-аналітичний збірник від МОН України. 2022. С. 16-17.
2. Собченко Т. М. Дидактична система змішаного навчання студентів філологічних спеціальностей у закладах вищої освіти : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.09, 13 / Т. М. Собченко. – Харків ; Полтава : [б. в.], 2021. – 575 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/6394> (дата звернення: 26.02.2023).
3. Altanshagai Batmunkh. Carbon Footprint of The Most Popular Social Media Platforms [Electronic Resource]. – Mode of access: <https://www.mdpi.com/2071-1050/14/4/2195> (дата звернення: 16.02.2023).
4. Eric Williams. Environmental effects of information and communications technologies [Electronic Resource]. – Mode of

access: <https://scholar.google.com/scholar?q=10.1038/nature10682> (дата звернення: 16.02.2023).

5. Zakia Batool, Sajjad Ali, Abdul Rehman. Environmental Impact of ICT on Disaggregated Energy Consumption in China: A Threshold Regression Analysis [Electronic Resource]. – Mode of access: <https://www.mdpi.com/2071-1050/14/23/15600> (дата звернення: 17.02.2023).

Концепція розвитку цифрових компетентностей (затверджено Кабінетом Міністрів України. 2021) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/news_post/2021/3/kabmin-skhvaliv-kontseptsiyu-rozvitku-tsifrovikh-kompetentnostey-do-2025-roku/Dodatok-2.pdf (дата звернення: 25.02.2023).

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ У НАУКОВІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Лариса ПЕТРЕНКО

доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу теорії і практики педагогічної освіти Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України

Сьогодні спостерігається тенденція до неоіндустріалізації, впровадження концепції Industry 4.0, а в деяких галузях й Industry 5.0, роботизація, розвиток ІТ-технологій. У найближчі десять років відбудеться зміна переліку найбільш затребуваних професій [2]. На наш погляд, у цьому переліку буде і професія викладача педагогічного закладу вищої освіти. Хто, як не він має розвивати нову педагогіку на синергетичній основі «фундаментальних досягнень української і зарубіжної педагогіки та суміжних дисциплін», аксіокультурних засадах «теорії і практики педагогічної освіти з урахуванням націєтворчого потенціалу» сучасних педагогічних закладів вищої освіти, які «мають готувати конкурентоспроможних фахівців з ціннісним ставленням до професії вчителя»? [1]. Основним принципом нової педагогіки є партнерська взаємодія викладачів та учнів у створенні, формуванні, поглибленні та осмисленні знань та розвитку